

TEMA 10

(Jazykový seminář I, podzim 2016)

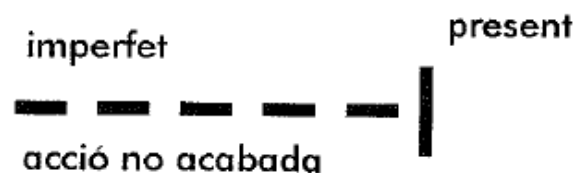
1) Imperfektum (L'imperfet d'indicatiu)

Imperfektum je dalším z minulých časů v katalánštině. Vyjadřuje či popisuje akci nebo stav v minulosti, aniž by indikoval, jestli daný stav nebo daná akce skončila. Stejně tak se tento čas používá pro popis dějů v minulosti se opakujících či paralelně probíhajících, nebo coby příčina konkrétních událostí (často také slouží jako jakási „dějová kulisa“). V převodu do češtiny lze říct, že často vyjadřuje minulost sloves nedokonavých.

Forma i ús de l'Imperfet d'indicatiu

Formes regulars

TREBALLAR	CONÈIXER	TENIR
treballava	coneixia	tenia
treballaves	coneixies	tenies
treballava	coneixia	tenia
treballàvem	coneixíem	teníem
treballàveu	coneixíeu	teníeu
treballaven	coneixien	tenien

Formes irregulars

SER	VIURE	FER	HAYER-HI
era	vivia	feia	
eres	vivies	feies	
era	vivia	feia	hi havia
érem	vivíem	fèiem	
éreu	vivíeu	fèieu	
eren	vivien	feien	

Fem servir l'imperfet d'indicatiu per expressar el context o la circumstància en què van passar uns fets. També és habitual per explicar els motius o les causes d'un fet.

*Quan va néixer l'ovella Dolly, jo **tenia** tretze anys i **estudiava** a l'institut.*

*Vam venir aquí perquè al nostre país no **teníem** feina.*

2) Užití sloves pro vyjádření pohybu; další kvantifikátory

Ús d'anar, anar-se'n, venir i tornar

Anar a	+ lloc	Indica un moviment o desplaçament en direcció a un lloc on no hi ha ni la persona que parla ni la que escolta.	Quan era petit vaig anar a Granada.
	+ infinitiu	Expressa un desplaçament per fer una activitat en algun lloc.	Vaig anar a treballar a Granada.
Anar-se'n	∅	Indica marxar d'un lloc.	Adéu! Me'n vaig.
	a + lloc	Indica marxar d'un lloc i anar a un altre on no hi ha ni la persona que parla ni la que escolta, especificant el lloc.	Quan era petit me'n vaig anar a Granada.
	a + infinitiu	Expressa marxar d'un lloc i anar a un altre per fer-hi una activitat.	Me'n vaig anar a treballar a Granada.
	de + lloc	Significa marxar d'un lloc, especificant-lo.	Als divuit anys se'n va anar de casa dels pares. Als divuit anys va anar de casa dels pares.
Venir	∅	Significa traslladar-se al lloc on es troba la persona que escolta o que parla, o al lloc habitual d'un dels dos parlants.	Vaig venir el 2002.
	a + lloc	Significa traslladar-se al lloc on es troba la persona que escolta o que parla, o al lloc habitual d'un dels dos parlants, especificant el lloc.	Vaig venir a Catalunya el 2002.
	a + infinitiu	Significa traslladar-se al lloc on es troba la persona que escolta o que parla, o al lloc habitual d'un dels dos parlants, per fer-hi una activitat.	Va venir a treballar a Catalunya el 2002.
	de + lloc	Significa traslladar-se al lloc on es troba la persona que escolta o que parla, o al lloc habitual d'un dels dos parlants, especificant el lloc de procedència.	Vaig venir de Veneçuela (a Catalunya) fa tres anys.
Tornar	∅	Significa anar a un lloc d'on s'havia marxat.	Vaig tornar el 2002.
	a + lloc	Significa anar a un lloc d'on s'havia marxat, especificant el lloc on es va.	Vaig viure a Menorca i després vaig tornar al meu poble.
	de + lloc	Significa traslladar-se del lloc on s'havia estat, especificant el lloc.	Vaig tornar de Veneçuela fa tres anys.

Forma i ús dels quantificadors

Frases afirmatives	molt	<i>El català em va costar molt. Aprendre català va ser molt fàcil.</i>
	força / bastant	<i>El català em va costar força / bastant. Aprendre català va ser força / bastant fàcil.</i>
	una mica	<i>El català em va costar una mica. Aprendre català va ser una mica difícil.</i>
Frases negatives	gaire	<i>El català no em va costar gaire. Aprendre català no va ser gaire difícil.</i>
	gens	<i>El català no em va costar gens. Aprendre català no va ser gens difícil.</i>

Quan els quantificadors modifiquen verbs o adjectius són invariables. Quan modifiquen un verb van darrere i quan modifiquen un adjectiu van davant.

En frases no interrogatives, **gaire** sempre va acompanyat de **no**.

Et va costar aprendre català?

(Sí,) molt / bastant / força / una mica.

(No,) no gaire / (no) gens.

3) Vyjadřování chutí, názorů apod.

Forma i ús dels verbs agradar, encantar, odiar, no suportar

Són verbs que utilitzem per indicar gustos o donar opinions favorables o desfavorables sobre un menjar, una persona, una cosa... Utilitzem **agradar** i **encantar** per donar opinions favorables, i **odiar** i **no suportar** per donar opinions desfavorables.

Quan indiquem gustos o opinions amb **agradar** i **encantar**, el subjecte sempre és una tercera persona, singular o plural (el menjar, les persones, les coses... agradades); per això els verbs van en tercera persona, del singular o del plural. Es conjuguen amb els pronoms de complement indirecte, que indiquen qui és la persona a la qual agrada o encanta el menjar, les persones, les coses... (subjecte de l'oració).

T'agrada el gaspatxo?

No, no m'agrada.

Doncs a mi m'encanta.

T'agraden els gelats?

M'encanten.

Quan indiquem gustos o opinions amb **odiar** i **no suportar**, el subjecte sempre és la persona que opina (jo, tu...), per això els verbs van en la mateixa persona que el subjecte i hi concorden. El menjar, la persona, la cosa... agrada és el complement directe.

Jo odio el gaspatxo.

El nens no suporten la col.

Present d'indicatiu:

ODIAR	SUPORTAR
odio	suporto
odias	suportas
odia	suporta
odiam	suportem
odieu	suporteu
odien	suporten

Forma i ús dels verbs o formes verbals estimar-se més, agradar més, preferir

Són verbs o formes verbals que utilitzem per indicar preferències sobre un menjar, una persona, una cosa...

Present d'indicatiu		Present d'indicatiu		Present d'indicatiu	
ESTIMAR-SE		PREFERIR		AGRADAR	
m'estimo	més	prefereixo	m'	agrada/agraden	més
t'estimes		prefereixes	t'		
s'estima		prefereix	li		
ens estimem		preferim	ens		
us estimeu		preferiu	us		
s'estimen		prefereixen	els		

Quan indiquem preferència amb **estimar-se més** i **preferir**, el subjecte és sempre la persona que pregunta o expressa preferències (jo, tu...), per això els verbs van en la mateixa persona que el subjecte i hi concorden. El menjar, la persona, la cosa... preferida és el complement directe.

Cal no confondre el verb **estimar**, que indica amor, i la forma verbal **estimar-se més**, que indica preferència. En aquesta última el verb sempre es conjuga amb un pronom i l'adverbi **més**.

Què **s'estimen més els nens**, espaguetis o paella?

En Pau prefereix espaguetis i **l'Andreu s'estima més** paella.

~~Jo estimo la paella.~~
~~Jo m'estimo la paella.~~
~~Jo estimo més la paella.~~

Quan indiquem preferència amb **agradar més**, el subjecte és sempre el menjar, la persona, la cosa... preferida; per això el verb va en tercera persona, del singular o del plural. Es conjuga amb els pronoms de complement indirecte, que indiquen qui és la persona que prefereix el menjar, la persona, la cosa... (subjecte de l'oració) i l'adverbi **més**.

Què **t'agrada més**, la mussaca o el rosbif?

M'agrada més el rosbif.

A en Pau li agraden més els espaguetis i **a l'Andreu li agrada més la paella**.

~~T'agrades més la mussaca?~~
~~No, m'agrado el rosbif.~~

4) Konstrukce Haver + de (muset, být třeba)

Perífrasi d'obligació, en forma personal i impersonal

Per donar instruccions o consells es pot utilitzar la perífrasi d'obligació. Es pot conjugar de manera impersonal, sense referir-se a ningú en concret, o personal, fent referència a una persona determinada.

impersonal	s'ha	de + infinitiu
personal	he / haig	
	has	
	ha	
	hem	
	heu / han	

Per tenir bona salut s'ha de menjar equilibradament.

Per tenir bona salut hem de menjar equilibradament.

Què s'ha de consumir per fer una dieta equilibrada?

Què hem de consumir per fer una dieta equilibrada?

La forma impersonal **s'ha** de + infinitiu es pot convertir en **s'han** de + infinitiu, si el substantiu va en plural.

S'ha de menjar verdures. = **Algú ha** de menjar verdures.

S'han de menjar verdures. = **Les verdures han** de ser menjades per algú.

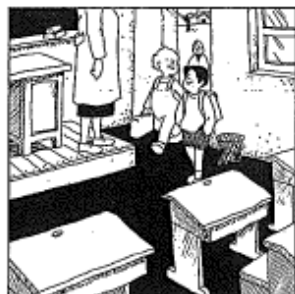
5) Přídavná jména k popisu potravin

Adjectius per descriure menjars. Flexió de gènere i nombre

SINGULAR		PLURAL	
masculí	femení	masculí	femení
petit	petita	petits	petites
madur	madura	madurs	madures
verd	verda	verds	verdes
prim	prima	prims	primes
car	cara	cars	cares
barat	barata	barats	barates
vermell	vermella	verells	verelles
verd	verda	verds	verdes
rodó	rodona	rodons	rodones
gruixut	gruixuda	gruixuts	gruixudes
allargat	allargada	allargats	allargades
amarg	amarga	amargs	amargues
groc	groga	grocs	grogues
sec	seca	secs	seques
blanc	blanca	blancs	blanques
fresc	fresca	frescos (frescs)	fresques
gris	grisa	grisos	grises
gros	grossa	grossos	grosses
dolç	dolça	dolços	dolces
blau	blava	blaus	blaves
tendre	tendra	tendres	
negre	negra	negres	
	marró	marrons	
	carbassa	carbasses	
	taronja	taronges	

13. Història de la meva vida

LA VIDA DEL RAFEL

El Rafel va néixer a Vilanova fa vint-i-cinc anys. Va ser el tercer fill del Josep Serra i de la Montserrat Garcia.

De petit **anava** a l'escola del poble i **jugava** amb els amics al magatzem de la fonda dels seus pares. Els **agradava** fer cabanes i **jugaven** a cuix i amagar. Cada dissabte **acompanyava** el seu pare al mercat.

Sempre **passava** les vacances d'estiu al poble de la seva mare. Les ovelles **cridaven** quan ell **tocava** la guitarra i el seu amic la bateria al mig del camp.

De més gran va estudiar en una escola de la ciutat. Els estudis no li **interessaven** gaire. A les classes **s'avorria** però **jugava** molt bé a bàsquet i sovint **s'enamorava** d'alguna noia.

Els caps de setmana **ajudava** els pares al restaurant i **mirava** la televisió o algun vídeo aïçgut al sofà. Quan als divuit anys **feia** el servei militar **rumiava** què faria després. Quan el va acabar, i mentre **buscava** alguna feina relacionada amb l'esport, va aprendre l'ofici de paleta.

Contesta aquestes preguntes:

- On va néixer el Rafel? _____
- Quants germans tenia? _____
- A què jugava de petit? _____
- Què feia a l'estiu? _____
- Què feia amb l'escombra? _____
- Què feien les ovelles quan el sentien? _____
- On anava amb el seu pare? _____
- Què feia a la ciutat? _____
- Què feia els caps de setmana? _____
- Quan va fer el servei militar? _____

Completa les frases amb el pronom adequat:

- Quan érem petits l'Anna i jo anàvem a la mateixa escola.
- _____ sempre jugaven a pilota al carrer.
- Abans _____ tenies més temps per mirar la televisió.
- _____ podíeu jugar a pilota tot l'estiu.
- _____ teníem poques ganes d'estudiar.
- El Miquel i _____ sabíem el que volíem ser de grans.
- A _____ us cridaven quan passàveu per davant de casa.
- _____ acompanyàvem els nens a l'escola.
- _____ estava content de passar les vacances amb els avis.

Completa els espais buits amb la forma adequada del pretèrit imperfecte dels verbs entre parèntesis:

- Jo sempre (jugar) **jugava** a pilota al pati de l'escola.
- Els teus pares (cantar) _____ en un grup de rock.
- Tu de vegades ens (amagar) _____ els llibres i l'esmorzar.
- Oi que vosaltres (tocar) _____ la guitarra?
- Sovint nosaltres (sortir) _____ tard de casa per anar a l'escola.
- De petits, l'Octavi i la Marina (discutir) _____ per tot.
- La Marina i jo també (discutir) _____ sovint.
- La nostra millor amiga ens (esperar) _____ sempre al carrer.
- Vosaltres sovint (ajudar) _____ la mare a fer el dinar.

6 Omple els espais buits del text amb la forma adequada del verb entre parèntesis:

Els meus avis (dir-se) _____ Josep i Rosa.
(Viure) _____ en un poble de muntanya. (Tenir)
_____ un hort i (cuidar) _____ vaques i
gallines. Aquella (ser) _____ una vida molt diferent a la
d'ara. No (haver-hi) _____ ni televisió ni telèfon.
Al poble, els hiverns (ser) _____ molt freds però els avis
(estar) _____ acostumats a les baixes temperatures i a la
neu. (Passar) _____ llargues hores a la vora del foc i
(esperar) _____ el bon temps. Nosaltres els (anar)
_____ a veure a l'estiu quan els pares (fer)
_____ vacances.

5

Completa les frases amb el pronom adequat:

- **Nosaltres** fèiem festa d'escola només el diumenge.
- _____ sempre eres el primer de la classe.
- De petits, _____ vivien amb els seus oncles.
- Abans _____ dèiem que no volíem fer el servei militar.
- _____ éreu mestres però fèieu de cuiners.
- _____ vivies lluny de la ciutat.
- Fa anys, _____ eren bons companys.
- _____ feies enfadar sempre els teus pares.

Omple l'espai buit amb la forma adequada del verb:

treballar Jo ara **treballo** a Lleida però abans **treballava** a Mollerussa.

dir De petit, sempre em _____ que no volies gossos i ara, sempre em _____ que vols un gos.

mirar Nosaltres ara no _____ mai la televisió al vespre, però abans la _____ sempre.

sortir Vosaltres abans _____ de la feina més d'hora, en canvi ara _____ sempre tard.

tornar La Rosa i jo ara _____ a les deu, però abans _____ a les set.

dormir Aquests nens abans _____ deu o onze hores, però ara només en _____ vuit.

patir Tu ara ja no _____ tant, però abans _____ per tot.

fer Aquest any a la TV _____ partit cada dimecres. L'any passat en _____ cada divendres.

a	que ja fa molt de temps que viuen entre nosaltres i
b	però que van néixer en un altre lloc,
c	Una de les principals causes d'aquestes migracions va ser la falta de feina,
d	hi va haver grans moviments de població
e	Catalunya va rebre una quantitat considerable d'immigrants.
f	de la immigració d'aquest segle,
g	Van marxar 3 milions de persones

La migració als anys 60 i 70

IMMIGRACIÓ A CATALUNYA

Podem agrupar les persones que actualment viuen a Catalunya, _____ (1) en dos tipus: els immigrants de la resta de l'Estat espanyol, _____ (2) els immigrants estrangers que fa relativament poc que viuen al nostre país.

Als anys 60 i 70 hi va haver migracions exteriors i interiors de la població de l'Estat espanyol força considerables. _____ (3) i només 1,5 milions van tornar.

(4) _____ els pocs recursos econòmics de les classes baixes que buscaven una vida millor.

A la dècada dels 60, a l'Estat espanyol, _____ (5) cap a les àrees industrialitzades.

_____ (6) L'any 1970, el 37,69% de la població de Catalunya havia nascut en un altre lloc: un 16,45% a Andalusia, un 6,08% a Castella i Lleó, un 3,44% a l'Aragó, un 2,85% a Extremadura, un 2,73% a Múrcia, un 2,15% al País Valencià, un 1,52% a Galícia i un 1,16% a fora de l'Estat.

En l'actualitat, dels gairebé set milions de catalans i catalanes, aproximadament un 50% procedim, directament o indirectament, _____ (7) cosa que confirma el fet que Catalunya va ser i és una terra d'acollida.

La setmana passada _____ (1) (tenir) els nostres néts a casa. _____ (2) (ser) els fills de la nostra filla Cristina i del seu marit, l'Andrew.

L'any 1994, quan _____ (3) (tenir) 20 anys, la Cristina _____ (4) (anar-se'n) a estudiar història de l'art a Anglaterra amb una beca. Allà _____ (5) (conèixer) l'Andrew, un noi de la seva mateixa edat que _____ (6) (estudiar) la mateixa carrera. Quan _____ (7) (acabar) la carrera, la Cristina _____ (8) (tornar) a Catalunya, però de seguida ens _____ (9) (dir) que volia tornar a Anglaterra, perquè _____ (10) (enyorar) molt el seu xicot. Al cap d'un parell de mesos l'Andrew _____ (11) (venir) a casa. El dia que _____ (12) (arribar), la Cristina _____ (13) (ser) a fora, a casa d'una amiga, i nosaltres _____ (14) (tenir) veritables problemes per entendre'ns amb ell, perquè ni la meva dona ni jo no _____ (15) (parlar) anglès (ara ja el parlem una mica millor). La meva filla _____ (16) (tenir) una sorpresa extraordinària quan va veure l'Andrew a casa. Ell _____ (17) (quedar-se) a sopar i a dormir. L'endemà també, a esmorzar, a dinar, a sopar... i així fins que tots dos _____ (18) (decidir) que no podien viure l'un sense l'altre. Al cap de tres mesos _____ (19) (anar-se'n) a viure a Teddington en un pis amb altres amics d'ell.

De tot això ja _____ (20) (fer) més de 10 anys. Ara _____ (21) (tenir) dos fills: un de 8 i l'altre de 4 i _____ (22) (viure) aquí a Catalunya. Sovint _____ (23) (quedar-se) a casa nostra, quan els seus pares han de marxar a Anglaterra per feina o per veure la família de l'Andrew.

Quan els nens _____ (24) (ser) a casa, la nostra vida _____ (25) (canviar) totalment. _____ (26) (llevar-se) tots més d'hora, perquè el gran _____ (27) (començar) les classes a les 8. A la meva dona no li _____ (28) (agradar) gens dutxar-se la primera, per això _____ (29) (fer) l'esmorzar mentre jo i el gran _____ (30) (dutxar-se). Ella tranquil·lament s'ocupa del petit, que encara _____ (31) (tenir) una hora per preparar-se, perquè les seves classes no _____ (32) (començar) fins a dos quarts de deu.

La meva filla ens deixa un full completíssim dels horaris dels nens. Els dilluns i dimecres tots dos _____ (33) (jugar) a bàsquet i _____ (34) (plegar) a dos quarts de vuit. El gran els dimarts i els dijous _____ (35) (sortir) de l'escola abans perquè...